

دخیل شاعری که عشق خود را در قالب شعر به خاندان پیامبر(ص) تقدیم کرد

مرحوم ملاحسین دخیل مراغه‌ای، شاعری که در قرن سیزدهم استعداد، ابتکار، عشق، علاقه و دلبستگی خود را در قالب شعر و مرثیه به خاندان پیامبر(ص) تقدیم کرد.

به بهانه کنگره ملی مرحوم دخیل مراغه‌ای/

دخیل شاعری که عشق خود را در قالب شعر به خاندان پیامبر(ص) تقدیم کرد

مرحوم ملاحسین دخیل مراغه‌ای، شاعری که در قرن سیزدهم استعداد، ابتکار، عشق، علاقه و دلبستگی خود را در قالب شعر و مرثیه به خاندان پیامبر(ص) تقدیم کرد.

این شاعر همه استعدادها و ابتکارات خود را عاشقانه تقدیم خاندان اهل بیت عصمت و طهارت (ع) کرده و پس از گذشت چند صد سال از دوره خود همچنان در تنگنای ناشناختگی مانده و در کتاب های تاریخی و ادبی همچنان از وی نامی به میان نیامده است.

زندگی نامه و احوال دخیل مراغه‌ای در پرده‌ای از ابهام بوده و این امر تمام مسایل وی را تحت تاثیر قرار داده در حالی که زلال شعر وی از همان آغاز در جویبار زمان جاری بوده و سخنانش همچنان زینت بخش مجالس و عزاداری های حضرت ابا عبدالله الحسین(ع) است.

ملاحسین دخیل مراغه‌ای شاعر مرثیه سرای آذربایجان و مداح اهل بیت (ع) که تاثیرش در شعر رثایی آذربایجان قابل انکار نبوده و سبک وی، متفاوت با کسانی که قدم در شعر رثایی آذربایجان برداشته اند قدمی مهم برای تکمیل این سبک شعری است.

اشعار دخیل، فاخر و استوار در قالب شعر رثائی، در فضایی عاطفی و سرشار از ناب ترین احساسات مذهبی و هیجانات عاشورایی بوده که در تعادلی منطقی به دور از افراط و تفریط به بیان روایات مزبور پرداخته است.

وی در اشعار خود حتی هنگامی که به مرزهای حماسه نزدیک شده به توصیف قهرمانان و حادثه کربلا پرداخته و این تعادل را حفظ می کند.

دبیر کمیته علمی و ادبی همایش دخیل مراغه‌ای به خبرنگار ایرنا گفت: احتمال ناشناخته ماندن دخیل مراغه‌ای شاید پوشیده ماندن افکار و اندیشه های وی در میان هم ردیفان خود بوده که ولادت، وفات و حتی محل دفن وی نیز متأثر از ناشناخته بودن وی، مشخص نیست.

رضا نویدی آذر، با اشاره به اینکه اشعار دخیل وقتی به مرز حماسه نزدیک می شود، تعادل قالب شعر رثایی را همچنان حفظ می کند، افزود: در تمام شعرهای این شاعر فضای عاطفی، احساسات مذهبی و هیجانات عاشورایی به دور از افراط و تفریط همیشه حفظ شده است.

وی گفت: حتی در بیان این شاعر از رجز خوانی های قهرمانان در میدان های جنگ که از جمله خصوصیات بارز اشعار عربی است، این تعادل حفظ شده است.

وی اظهار کرد: دیوان اشعار این شاعر مملو و آراسته از آیات، احادیث و روایت های معصومان (ع) بوده که بیانگر تسلط این شاعر به علوم و فنون قرآنی است.

وی گفت: وی تحصیلات خود را در کسوت روحانیت و در مکتب های قدیم گذارنده و در آداب و سنن آن روزگار دانش اندوزی کرده است.

وی افزود: استفاده از صنایع لفظی و آرایه های معنوی همچون ایهام، تشبیه، استعاره و مجاز که در اشعار او جلوه گری می کند نه تنها هیچگونه تصنع و تکلفی ایجاد نمی کند بلکه بر فصاحت و بلاغت سخن وی می افزاید.

نوییدی آذر گفت: از دیگر خصوصیات شعر دخیل استفاده از نوعی غزل مثنوی بوده که حداقل در آن زمان در شعر رثایی آذربایجان رایج نبوده است.

عضو هیات علمی کنگره ملی علمی و ادبی دخیل مراغه ای نیز به خبرنگار ایرنا گفت: دخیل از آن جمله شاعران قله نشین شعر رثایی بوده ولی برای زندگی نامه دخیل تاکنون آثاری مکتوب در دسترس نیست.

محمد رضا مقدسی، افزود: دخیل از شاعران بالامقام قرن سیزدهم هجری قمری بوده که هم مرتبه با شاعرانی همچون 'کلیم کاشانی و 'عمان سامانی' است.

وی یادآور شد: مهمترین علت ناشناخته ماندن این شاعر را می توان در ممنوعیت زبان ترکی در زمان طاغوت های گذشته نام برد.

وی اظهار کرد: دخیل در شعرهای آیینی و رثایی جزو برترین شاعران بوده که کنگره ملی علمی و ادبی مرحوم دخیل مراغه ای فرصتی است که بتوان شخصیت و شعر وی را در بین جامعه به ویژه عامه مردم مطرح کرد.

وی ادامه داد: دخیل مراغه ای جزو شاعرانی بوده که در سطح بالایی شعرهایی جانگداز با ساختار ادبی و زبانی خواص سروده که بعد از گذشت چند قرن از زمان خود همچنان اشعار وی در دل ها نورافکنی می کند.

دبیر ستاد کنگره ملی علمی و ادبی مرحوم دخیل مراغه ای نیز گفت: محیط ادبی این شهرستان، خاستگاه دیرین شاعران اهل بیت(ع) بوده که بزرگانی همچون اوحدی، سهند، آیت الله میرحبیب حائری، مرحوم دخیل، اشراق، اشرف و عبدالقادر را در خود پرورانده است.

حجت الاسلام علی امیری افزود: مرحوم ملاحسین دخیل مراغه ای از بزرگانی بوده که اشعار مقتل گونه او همیشه در مجالس و محافل اهل بیت(ع) زمزه عاشقان بارگاه حسینی بوده است.

وی گفت: آخوند ملاحسین مراغه ای متخلص به دخیل از شعرای قرن سیزدهم هجری قمری بوده و ادبیات نوحه ترکی را به حالتی مدون و نظام مند درآورده که دیوان وی در مجموعه ای به نام کلیات هشت جلدی دخیل به چاپ ششم رسیده است.

وی یادآور شد: چاپ های اول و دوم دیوان این شاعر به صورت چاپ سنگی بوده که منتشر شده است.

وی افزود: دخیل به شاعر مقتل نویس معروف بوده و يك مقتل شش جلدی به صورت نظم و نثر نوشته و این مجموعه مشتمل بر وقایع کربلا و به زبان ترکی چاپ شده است.

بنابر روایات مختلف، آخوند ملاحسین مراغه ای شاعری از روستای خرمازرد از توابع این شهرستان است.

شهرستان مراغه با 250 هزار نفر جمعیت در 147 کیلومتری جنوب غربی تبریز مرکز آذربایجان شرقی واقع است.

گزارش از: حسن حسین زاده